

Številka: 411-02-4/2020/9 EPA 1383-VIII
Ljubljana, 13. 10. 2020

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 33. seji 14. 10. 2020, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

Mnenje

k Predlogu zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2021 in 2022 (ZIPRS2122) – nujni postopek

Državni svet je obravnaval Predlog zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2021 in 2022, ki ga je v obravnavo po nujnem postopku predložila Vlada Republike Slovenije.

Državni svet Predlog zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2021 in 2022 **podpira**.

Javnofinančna politika Republike Slovenije za leti 2021 in 2022 je, ob upoštevanju tekočih in ocenjenih gibanj v makroekonomskem okolju, utemeljena s proračunskim memorandumom, pri čemer je bila pri pripravi predlogov državnega proračuna uporabljena Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2020. Ob predpostavki postopnega okrevanja gospodarske aktivnosti se napoveduje dvig BDP za 5,1 % za 2021 in 3,7 % za 2022.

Predlagani proračunski dokumenti predstavljajo odziv na letošnje zaostrene razmere z ukrepanjem, ki bo vodilo v okrevanje in krepitev odpornosti gospodarstva, ob tem pa bo poskrbljeno tudi za blaginjo posameznika, zato se bodo krepile predvsem investicije v področja prometne infrastrukture, zdravstva, socialnega varstva in okolja. Vlada je, glede na možnost koriščenja dodatnih sredstev EU, že obravnavala in potrdila Izhodišča za pripravo nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost za izboljšave na trgu dela, zdravstvenega sistema, sistema socialnega varstva in dolgotrajne oskrbe ter za izboljšave na področju finančnega in fiskalnega sistema ter zmanjšanja administrativnih ovir.

V negotovih razmerah, povezanih z epidemijo, se sprejemajo ukrepi, ki na eni strani omejujejo širjenje virusa COVID-19, na drugi strani pa onemogočajo prevelike obremenitve gospodarstva in prebivalstva. Učinki navedenih ukrepov se zrcalijo tako na znižani prihodkovni kot povečani odhodkovni strani pripravljenih proračunskih

dokumentov. Manjkajoče finančne vire za nujne ukrepe se zagotavlja predvsem z dodatnim zadolževanjem države.

Povezano z izjemno situacijo v razmerah epidemije in njenih posledic se predlagani Zakon o izvrševanju proračunov od veljavne ureditve razlikuje v tem, da za leto 2021 obseg sredstev v splošni proračunski rezervaciji za financiranje ukrepov zaradi epidemije ni omejen; obstajajo razlike glede uvrščanja in sprememb projektov v načrt razvojnih programov države, saj je dopuščena možnost zamenjave integralnih virov financiranja z evropskimi sredstvi, neporabljene pravice porabe integralnih sredstev pa se prerazporejajo v proračunsko rezervo; Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije se v izrednih razmerah lahko za leto 2021 zagotovijo dodatna sredstva iz proračuna države; določa se letni dodatek za upokojujece ter odstotek redne uskladitve pokojnin; prav tako se za 4,24 evra povečuje povprečnina.

S predlogom proračuna 2021 se načrtujejo prihodki v višini 10,7 mlrd EUR, od tega 8,4 mlrd EUR davčnih prihodkov, 568 mio EUR nedavčnih prihodkov, 100 mio EUR za kapitalske prihodke, donacije in transferne prihodke ter 1,6 mlrd EUR prejetih sredstev iz proračuna EU. Celotni prihodki so v primerjavi s sprejetim proračunom 2021 nižji za 3,5 %. Odhodki so načrtovani v skupni višini 13,5 mlrd EUR in so za 3 mlrd EUR oz. 28,8 % višji, kot jih je določal sprejeti proračun za 2021. Glede virov financiranja se predvideva predvsem uporaba integralnih sredstev v višini 11,2 mlrd EUR in 1,62 mlrd EUR evropskih sredstev. Največji porast odhodkov glede na sprejeti proračun 2021, in sicer za 1,3 mlrd EUR se načrtuje za intervencijske programe in obveznosti, zdravstveno varstvo in varovanje okolja. Načrtovani primanjkljaj za leto 2021 znaša 2,75 mlrd EUR oz. 5,6 % BDP.

Za leto 2022 je načrtovanih 11 mlrd EUR prihodkov, od tega za 8,8 mlrd EUR davčnih prihodkov, 529 mio EUR nedavčnih prihodkov, 101 mio EUR za kapitalske prihodke, donacije in transferne prihodke in 1,56 mlrd EUR prejetih sredstev iz proračuna EU. Prihodki 2022 so v primerjavi s predlogom proračuna 2021 višji za 283 mio EUR oz. 2,6 %. Odhodki so načrtovani v višini 12,6 mlrd EUR, torej za 870 mio EUR manj, kot je načrtovanih odhodkov v predlogu proračuna 2021. Glede virov financiranja se predvideva uporaba integralnih sredstev v višini 10,5 mlrd EUR in 1,55 mlrd EUR evropskih sredstev, 397 mio EUR namenskih sredstev in 168 mio EUR integralnih sredstev slovenske udeležbe. Načrtovani primanjkljaj za leto 2022 znaša 1,6 mlrd EUR oz. 3,1 % BDP.

Državni svet pozitivno ocenjuje predlagane proračunske dokumente, zlasti z vidika primerne financiranja občin. Pohvalo zasluži izrazita pripravljenost Ministrstva za finance in Ministrstva za javno upravo oz. nove Vlade na dialog s predstavniki interesnih združenj občin glede vprašanja financiranja lokalnih skupnosti že pri načrtovanju rebalansa proračuna za leto 2020 ter pri pripravi proračunov za leti 2021 in 2022. Lokalne skupnosti so se namreč zadnja leta trdo, a manj uspešno pogajale za sicer zakonsko zagotovljeno pravico do primerne obsega sredstev za financiranje z zakonom določenih nalog občin, tokratna Vlada pa je pokazala večje razumevanje za potrebe občin, zavedajoč se, da razvitost celotne države temelji na razvojnem potencialu občin.

Državni svet se zavzema za izboljšanje črpanja evropskih finančnih sredstev iz zadnje finančne perspektive 2014–2020 v smislu hitrosti črpanja in večje učinkovitosti porabe sredstev. V prejšnji finančni perspektivi 2007–2014 so bile občine s svojimi projekti glavno gonilo črpanja. Občine si želijo infrastrukturnih projektov z dodano vrednostjo, ki bodo zagotavljali izboljšanje življenja v občini. Infrastrukturni projekti so pomembni za razvoj občin, zlasti ker Slovenija ni enakomerno razvita, brez razvite infrastrukture pa si ni mogoče predstavljati razvoja skupnosti. Črpanje finančnih sredstev v letih 2021 in 2022 je zato ključnega pomena, zato je treba v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi dostop do teh sredstev v birokratskem smislu poenostaviti, tako da bo z že izdelanimi investicijskimi projekti omogočen hiter dostop do finančnih sredstev. Glede na možnosti, ki so ponujene Sloveniji, da že letos koristi več kot 300 mio EUR sredstev iz evropskih skladov za okrevanje, je hitra priprava in izvedba programov in projektov nujna. Državni svet opozarja, da so številne občine za namen pridobivanja projektov tudi zadolžene, zato je še toliko pomembneje, da bodo finančna sredstva na voljo v najkrajšem možnem času. Prav odprava birokratskih ovir in poenostavitev sistema sta poroka za bolj uspešno črpanje evropskih sredstev, pri čemer imajo pri tem tudi občine velik del odgovornosti, saj morajo za začetek prepoznati in pravilno ter pravočasno oceniti potrebe občin in na tej osnovi oblikovati posamezne projekte.

Glede sredstev, namenjenih sanaciji posledic naravnih nesreč, se pričakuje hitrejši odziv države, saj občine nimajo dovolj sredstev, ki bi bila rezervirana za ta namen, zagotovitev nadaljevanja normalnega življenja v občini ob škodah pa terja hitro obnovo poškodovane infrastrukture. Državni svet opozarja tudi na problem izgradnje širokopasovnega omrežja v nekaterih občinah, za rešitev katerega se pričakuje povezovanje pristojnih ministrstev in ustrezne rešitve. Prav tako je bil dan predlog glede razmisleka o podaljšanju uporabe turističnih vavčerjev v prve mesece prihodnjega leta.

Spremembe proračuna za leto 2021 še ne vključujejo finančne izravnave, se pa sredstva tekočega transfera občinam za leto 2021 z 21 mio EUR povečujejo na 30, v letu 2022 pa na 48 mio EUR. Zvišujejo se tudi investicijski transferji, in sicer z 207 mio EUR na 349 mio EUR v letu 2021 in v letu 2022 na 280 mio EUR. Zaradi ocenjeno nižjih vplačil dohodnine 2022 se načrtuje 17 mio EUR finančne izravnave iz državnega proračuna za financiranje primerne porabe v občinah. Proračun Ministrstva za javno upravo za leto 2021 znaša 242,5 mio EUR oz. 13 % več od sprejetega rebalansa za 2020, predvsem zaradi povišanih sredstev iz naslova kohezijske politike, za leto 2022 pa je proračun prav tako višji in se načrtuje v višini 233 mio EUR. Glavnina sredstev ministrstva je namenjena za izvrševanje nalog iz naslova centraliziranega ravnanja s stvarnim premoženjem in izvajanju nalog v zvezi s komunikacijsko-informacijsko infrastrukturo, 80 mio EUR je namenjenih za delovanje upravnih enot, 34 mio EUR pa za projekte iz kohezijske politike (razvoj širokopasovnih storitev, sofinanciranje gradenj širokopasovnih omrežij naslednje generacije) in 10 mio EUR za izvedbo javnega razpisa za pametna mesta in skupnosti, s katerim se želi podpreti občine oz. konzorcije občin na poti v digitalno transformacijo. 6 mio EUR je namenjenih sofinanciranju skupnih občinskih uprav in za delovanje vseh treh interesnih združenj občin. V proračunih za leti 2021 in 2022 je upoštevana tudi povprečnina v višini 628,2 evra, dogovorjena med združenji in

Vlado, kar je slabih 40 evrov več od že sprejete, pri čemer se je z rebalansom proračuna za leto 2020 povečala za 34,85 evra.

* * *

Za poročevalko je bila določena državna svetnica mag. Marija Lah.

* * *

Predlog mnenja Državnega sveta je pripravljen na podlagi Poročila pristojne Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance ter Skupnega poročila zainteresirane Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter Interesne skupine lokalnih interesov.